סיפורה האישי של המורה ממנחמיה אשר פוטרה עקב אהבתה לגבר אפריקאי

„אני לבנה והוא שחור!"

מין אכזוטיות שמשכה. אבל דיעותיו, שהן כל כך שונות ורחוקות משלנו, ובכלל — השקפותיו היו מעניינות כל כך! הוא מצא חן בעיני.

אני מעריכה מאוד את הכנות, ובכלל, אנחנו מוצאים היום בעולמנו מעט מאוד כנות ואצל אנשים מעטים כל־כך! הוא היה אדם ישר וכנה וזה היה בשבילי העיקר.

אחר־כך הרביתי להיפגש איתו. אינני יודעת אם היתה זו מין הרגשה של איסור או מסיבה אחרת — אבל היינו נפגשים בעיקר במקומות לא פומביים. במקומות שקטים, שבהם אתה יכול לשבת עם ידיד ולשוחח ולהעריך בחשאי את כל הטוב שבו. היינו משוחחים על שירה. הרבה מאוד על שירה, בעיקר על שירה אנגלית עתיקה. היתה לנו שפה משותפת — והעיקר היה שאהבנו. אהבנו מאוד מאוד.

טוב היה להלך יחד. היינו מטיילים ברגל, בכל מיני מקומות שוממים, שאנשים אולי לא היו נוהגים לבקר שם. או שהיינו נוס־עים במכוניתו הפרטית למקומות מעניי־נים, לראות נוף, הרבה נוף.

גם השיחות היו תמיד מעניינות. לא הוק־סמתי משום דבר של מותרות או מהמכונית שהיתה לו, כי לדעתי אלה דברים שבאים והולכים. אוי לו לאדם שאת זה הוא מחפש.

★ ★ ★

קור ודיסטאנס

הכתי את האדם שבו. הוא מאלה שקשה למצוא אותם בחיי יום־יום או בחיים היומיומיים. לכן אהבתי אותו.

אולי אין בארץ דיעות קדומות או אפל־ייה מיותרת, אבל ישנה מין זרות כלפי ה־אנשים האלה, בני גזע אחר.

זה מתבטא במין קור כלפיהם וזה הת־בטא גם באי־השלמה עם היחסים שלי איתו.

זה לא מין דבר שאתה רואה אותו, אבל כשנכנסתי איתו לקולנוע הרגשתי משהו... מין דיסטאנס, מין הסתייגות שמקשה עליך כל כך. למרות ואולי בגלל שיש לך כל כך הרבה ידידים שמבינים אותך, כביכול.

הפכנו להיות ידידים טובים מאוד. הייתי נפגשת איתו תמיד כשיכולתי. אהבתי אותו ורציתי לראות אותו כמה שיותר. הזמנתי אותו אפילו שיבקר במנחמיה. אבל הוא לא רצה. אולי פחד שהדבר עלול לפגוע ב־מצבי שם. על כל פנים, פעם אחת בא ל־בקר אותי, ובזה בעצם התחילו הצרות.

אני לא יודעת איך בדיוק לתאר או ל־הגדיר את עצמי. כן חתיכה, לא חתיכה? כן מושכת, לא מושכת? על כל פנים, כש־הגעתי למושב, הייתי נערה די נחמדה ו־אפשר בלי צניעות מיוחדת לומר שהייתי נערה שדי מצאה חן בעיני הנוער במושב.

בין השאר הכרתי שם את בני שליטא. הוא מילא תפקיד די מכובד, יחסית לגילו: יושב־ראש המועצה המקומית במנחמיה.

★ ★ ★

עגבניית „מאנימייקר" — כשי

זא היה בחור די נחמד, כבן 25, ונראה שמצאתי חן בעיניו. לימים נדמה היה לו שהוא התאהב בי — כך על כל פנים אמר לי. אבל לא רק הוא אמר לי. בעצם, כולם ידעו שזה כך.

כעת, כשעלתה כל הפרשה בעתונות, הוא סיפר להם שחדרי היה מלא מתנות. זהו כמובן גילוי רצוני. אם כבר מדברים על מתנות זה הוא שהיה מביא לי אותן. הוא היה בא אלי כל יום, מביא לי שוקולדים וסוכריות, שקדים ובוטנים וכל מיני דברים כאלה. לאחרונה היה אפילו מביא לי עגב־ניות מאנימייקר לחדר, כמתנה.

אני זוכרת שהיינו יושבים ערב ערב על המדרגות שליד החדר בו גרתי — ושוחחנו.

היו להם כל מיני רגשי נחיתות, לבני מנחמיה. הם טענו כל הזמן שאני מזלזלת בהם ובמקום בו הם חיים. האמת היא שלא זילזלתי במושבה. אני פשוט טענתי כל הזמן שמנחמיה היא מקום שאין לו עתיד ואין כל אפשרות להתפתח בו מבחינה אישית. וזה נכון.

לא היו שם בכלל חיי־תרבות. היה פעם בשבוע סרט שנקרע שלוש פעמים כל מערכה. לא היו שם אף פעם קונצרטים, ובכל התקופה שאני הייתי שם, במשך שמונה חודשים, לא היתה אפילו הרצאה אחת. אבל מעולם לא זילזלתי בהם.

ערב, אחד, זה היה לאחר שידידי האס־

דליה רום היא צברית טיפוסית שסיימה סמינאר למורים והתכוונה להפוך מיקצוע זה לייעודה. אך לדליה רום קרה מיקרה ביש. היא התאהבה כדיפלומאט אפרי־קאי. המשך המעשה הוא גם סופו: דליה פוטרה מעבודתה כמורה וזכות ההוראה נשללה ממנה. הטענה הפור־מאלית: דליה הזניחה, כביכול, את כיתתה. בסיפורה האישי המתפרסם בעמודים אלה, מפרייכה המורה את הטענה כאילו הזניחה את התלמידים. אם כן, מדוע מצא משרד החינוך לנכון לנקוט בצעד כה קיצוני, שפירושו הפסקת הקריירה החינוכית שלה? המפקח המחוזי של משרד החינוך סירב לענות על שאלה זו. הפרשה היתה עוברת, אולי, מכלי לעורר הדים ציבוריים כה רבים, לולא עמדתם של הנציגים האפריקאיים בישראל. הם ביקשו הסבר ממשרד החינוך, פנו אף למשרד־החוץ. ברור כי צעדים דיפלומטיים אלה לא היו ננקטים על רקע של מעשה רומאנטי פשוט. הם באו מכיוון שכלב אותם הדיפלומאטים כירסם החשד שהמורה פוטרה מפני שהתאהבה באפריקאי. חשד זה מחייב למחשבה רצינית את כל אזרחי המדינה, אשר סיסמתה המוצהרת היא — ידידות בין העמים וגינוי כל אפלייה גזעית.

ריקאי בא לבקר אותי, ישבנו על המדרגות לפני חדרי ובשיחה רצינית הסברתי לבני, שאני לא מעוניינת להמשיך או אפילו להת־חיל איתו בשום יחסים יותר רציניים מידי־דות גרידא.

זה פגע בו מאוד.

אומנם תיכף, במקום, כאילו לא הגיב — אבל ידעתי שהדבר פגע בו.

יותר מאוחר, הוא שאל אותי אם אני לא מוכנה להיות חברה שלו בגלל אפריקאי.

אמרתי לו שזה לא בגלל זה, או בגלל אחר; אני פשוט לא מוכנה להיות חברה שלו וחסל.

ידעתי שבכך העניין עוד לא נגמר. כל החבר־ה הצעירים ידעו את האמת וגם ידעו שהוא בעצם נפגע מהעניין. הם התלוצצו על חשבונו.

הקינאה אכלה אותו טוב מאוד. ניהלנו עוד מספר שיחות ואני זוכרת שהוא אמר לי, לא פעם: „האפשרויות שלי להגיע למקו־מות גבוהים רבות הרבה יותר משלך." אני בטוחה שהוא התכחן למשרד החינוך.

וכפי שנוכחתי עכשיו, כנראה שהוא צדק.

לא אומר שתמיד הייתי הכי בסדר ב־בית־הספר, מבחינת החיסורים. נכון שהיו לי חיסורים, פה ושם. אך גם לפי דברי המנהלת וגם לפי דברי המפקח הם היו מרוצים ממני והיו מבסוטים מאוד.

★ ★ ★

לא מסיבות רומאנטיות

צרה האמיתית התחילה בכך ש־מנהלת בית־הספר היא גיסתו של בני שליטא, יושב־ראש המועצה. בעיני המנהלת, צפרא שליטא, לא מצא חן העניין שפגע באחיו של בעלה.

עכשיו, לאחר מה שקרה, היא טוענת שהם הזהירו אותי כמה פעמים. כמובן שהדבר לא נכון. האמת היא שלא הם פיטרו אותי אלא אני הסתלקתי משם, בעצמי, כי לא יכולתי יותר.

כפי שאמרתי, היו מספר חיסורים — אבל קצב עבודתי ותשומת־הלב הרבה ש־הקדשתי כימעט לכל ילד וילד יכלו לכסות, ולמעשה אף כיסו, על החיסורי. גם החיסורים לא היו מסיבות רומאנטיות, אלא תוצאת המשבר הקשה שעברתי בתחילת השנה.

כשנודעה פרשת אהבתי לאפריקאי, החלה להירקם סביבי מסכת של שקרים וצביעות.

לצפרא עצמה היו איתי כמה שיחות ב־שאלה הזאת. כל פעם ששוחחנו היתה „מ־נסה להבין" אותי — כך לפחות היתה טוענת. אני זוכרת, פעם, שהיא אמרה: „אני, במקומך, לא יודעת מה הייתי עושה."

אבל למרות שכל העניין לא נגע לה, התנהגה בכל העניין כאילו היתה זו אינט־ריגה אישית, שהיא אחראית לביצועה.

אבי היה בא לפעמים לביקור. הוא היה נכנס גם למנהלת, על מנת לקבל את חות־דעתה עלי. האמת היא שלא רק שלא הזהי־רה אותי — אלא שאפילו לאבי סיפרה ש־היא מרוצה ממני מאוד.

בעת ביקורו האחרון של אבי, היא הזמי־נה אותו אליה ואמרה לו: „אומנם אני מרוצה מאוד מדליה; היא מורה טובה ו־חרוצה; אבל תדע שיש לה חבר אפריקאי."

לא שזה איכפת לי. הורי אומנם לא ידעו מכל העניין — אבל בסופו של דבר הייתי מספרת להם עליו. מה שלא היה הגון בכל העסק היה שהיא התערבה בדבר ש־אינו עיסקה. בסופו של דבר, זכותי היא להודיע או לא להודיע להורי בקשר ל־עניני הפרטיים.

זה הגדיש כבר את כל הסאה. הרגשתי שיותר אני לא יכולה לסבול. אלא שגם אז עוד לא החלטתי להסתלק. החיסור ה־אחרון שבגללו קמה כל המהומה היה בגלל מחלה פשוטה.

★ ★ ★

„אבא מיהר למשטרה"

ותו יום שנסעתי מבית־הספר, הייתי חולה. גרוני כאב. הפסקתי את השיעו־רים באמצע היום ונסעתי לתל־אביב, לרופא גרון. הרופא יעץ והמליץ על מנוחה, ואני מילאתי אחר המלצותיו.

כעבור מספר ימים הזדמן אבי במיקרה ל־מנחמיה ושם התברר לו שאני נסעתי. הוא נבהל ומיהר למשטרה.

דווקא ביום הזה כבר באתי הביתה. לא רציתי להפחיד את הורי עם מחלתי ושכבתי בינתיים אצל חברה, עד שהבראתי.

בינתיים השתמש בני בהזדמנות, על מנת להתנקם בי על כל הצרות.

הוא שלח מיד מיכתבים למשרד־החוץ, על יחסים שאני מקיימת עם דיפלומאט אפריקאי, ולמשרד החינוך — על התרש־לות, כביכול, בעבודתי.

גו, וסוף הסיפור ידוע — פיטרו אותי, כביכול, מעבודתי.

משרד החינוך לא הסתפק בזה שהתחשב בכאלה מין דוקומנטרים, מלאים בשקרים והשמצות, אשר נכתבו על־ידי אדם אינ־טרסאנטי מתוך רצון לנקמה אישית. הם לא רק הודיעו לי על פיטורי; אלא גם הצהירו כי שללו את רשיון ההוראה שלי. כלומר: לאחר כל־כך הרבה שנים ומאמץ ורצון לה־יות מורה — לא אוכל עוד להיות כזאת.

אני חושבת שכל העניינים עוד יסתדרו. אולם מכאיב לי שכל הדברים האלה קרו מפני שאהבתי אפריקאי.

עכשיו אני נאלצת, לפחות באופן זמני, לא להתראות איתו. והוא חסר לי.

כשהיינו יחד, לא היה חסר לי דבר. לא היה חסר לנו שום דבר. הכל היה לנו.

לא היינו צריכים ללכת למועדונים או לכל מיני מקומות שכאלה. היה לנו מעניין ביחד. לא היינו זקוקים לתיזמורות או לכל מיני דברים שכאלה. לא היינו, למשל, אף פעם אחת בבאר — למרות שהיו לנו כל האמצעים לכך. היה לנו מעניין ולא היה איכפת לנו שום דבר אחר ומאף אחד וזוהי אהבה.

כל העניין פגע בי מאוד, אולי אפילו יותר משבו. אני לא יודעת מתי זה יהיה אבל אני בטוחה — בכל אופן, אני מקווה — שהעניין הזה של אפלייה ייעלם. אני חושבת שזה העניין המפחיד ביותר והגועלי ביותר שיכול להיות.

ואני לא יודעת אם בימי חיי פגשתי או אפגוש במישהו שיהיה לי אליו כל־כך אימון וכל־כך הרבה הערכה כמו לאדם הזה אותו אהבתי כל־כך.

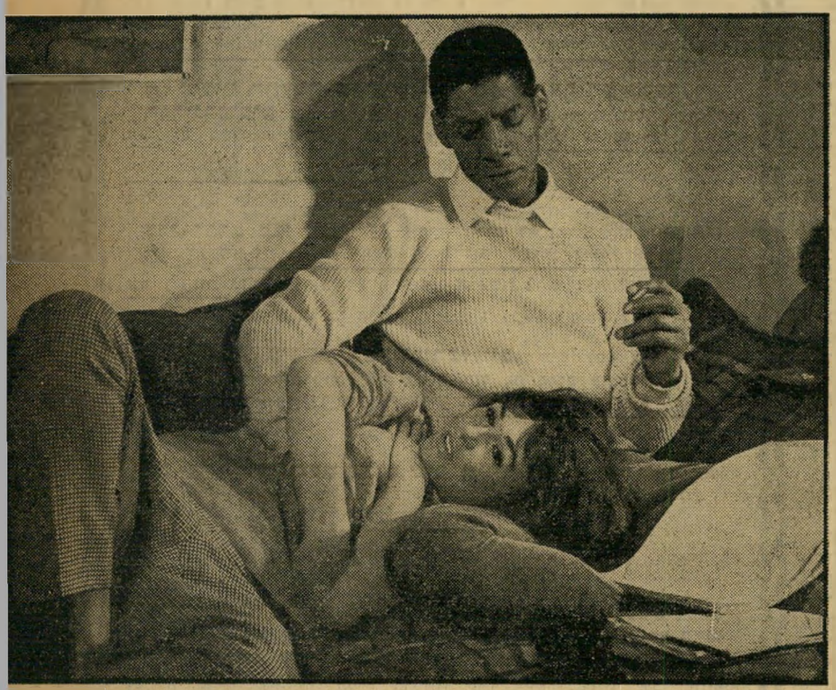

החיים בתקווה... הסתיימו בצורה שונה עבור הזוג החי ועבור הזוג הקולנועי. בקולנוע נאבקו השנים בהורים המתנגדים, בחברה מלאת הדעות הקדומות, הביאו ילד לעולם והמשיכו לקוות ביחד. בחיים נכנעו שני בני הזוג לתנאים הקשים, ממשיכים לקוות — אבל כל אחד בצורה נפרדת.